

Klobben og Rosenberg

Eg va ikkje gamle karen då eg fyste gang hørte om Klobben. Det va der de samla seg – byens elite. De holdt te i et stort, kvitt hus så ligge øverst i Kleivå, eller Kleven så de sa i min familie. De sa òg Maldeveien, Bredevannet og Ladegårdsveien, og eg ser ingen grunn te å forandra på den lærdommen eg fekk inn med morsmelkå, så de navnene e hellige og gjelde for någen av oss den dag i dag – te stor irritasjon for de så har vokst opp med samnorsk.

Som lokalhistoriker onkel Harald sa det, passe indignert: «Det heter Prekestolen og ikke Preikestolen. Det heter å preke, det heter å holde en preken – preik e fandens verk!» Det øveraske vel ingen at onkel Harald va medlem i Klobben livet ud. Det sko forresten bare mangla – faren hans, altså min bestefar, hadde trått opp ein sti frem og tebage mydlå Maldeveien 38 og Klobben så det va vanskelig for sønnen å komma udenom.

Det eg fekk hørta om Klobben va at når ein arbeidsdag va øve, gjaldt det for byens noble forretningmenn å komma seg fra sentrum og opp te klubblokalet i Kleivå. Der hadde de kvært sitt skab med brennevin, og dermed gjaldt det å få i seg ein appetittvekkkar før middag. Eg tror ikkje Dry Martini va komnt te landet i 1950-åra, så eg sette ein månedslønn på at de skjenkte seg ein mahognifarga pjoelter. Te de uinvidde og historieløse kan eg informera om at ein pjoelter e ein såkalt longdrink så består av brunt brennevin som Brandy Special eller Eau de Vie pluss selters. (Hvil i fred.)

De skålte og snakte, løste sikkert någen lokale utfordringer og heilt sikkert någen verdensproblemer, og så kom sjåføren og kjørte de hjem te middag. Medlemmene i Klobben hadde faste kortkvelder og lange festaftener med og uden kåner – og livet va lysteligt.

Klobben va byens heilt naturlige samlingssted for samfunnets støtter, for noblessen og muligens øvre middelklasse. Sko du bli tatt opp som medlem, blei navnet ditt foreslått på et allmannamøde, der adle hadde fått uddelt ei svarte og ei kvide kula. Så blei ein påse sendt rundt te heile forsamlingen – onna bordet – og adle la ei kula oppi. Bare kvide kuler – og du blei medlem. Ei einaste svarte kula oppi påsen, og du va fortapt. Og ingen visste kem den svarte kulå kom fra. Livet kan vær grusomt.

Det Stavangerske Klubselskab blei stifta 15. november 1784, og rundt fem år seinare fekk me den franske revolusjon. Så ting spredte seg fort i de dager.

I byarkivet kan me lesa: «Den gang var byen Stavanger en smal husrekke mot Stranden, og en del spredt bebyggelse på de skrånende skrenter mot Vågen, Skansen og Holmen. Kongsgaard lå visstnok innenfor byens grenser, men hadde dog landet like innpå seg.»

Ja, vel – då hadde altså de så bodde på Straen, hytta i Muségadå.

Det Stavangerske Klubelskabs eneste formål va livsglede. I de eldste kjente lovene fra 1785 står det: «Selskabets Hovedformaal er venskabelig og sædelig Omgang.» Og merk dåkker at det står sædelig med æ. Og hvis dette fra begynnelsen av va ein reine mannaklubb, så får eg någen fæle bilder på netthinnen.

Men, nei. I lovene fra 1823 står det skreve: «Selskabets Øyemed er blandt Venner og Bekjendte av begge Kjøen, i en behagelig og underholdende Kredts at finde Hvile efter Forretninger, og Glæde ved en dannet og blid Omgangstone, hvorfra al Chicane, Bitterhed og Raahed skulle være forjaget.»

Altså – ingen sjikane og null slåssing. Flott.

Klubselskabet flytta inn i bygningen i Kleivå i 1915. Og 27 år seinare satt ein del klubbmedlemmer og drøste i salongen, sikkert med kvar sin styrkedrikk fra skabet. De hadde ein plan.

Det sto dårlig te med Rosenberg Verft frem mod andre verdenskrig. Men i 1942 va resultatene såpass bra at någen blant Klobbens medlemmer bestemte seg for å kjøba Rosenberg tebage te Stavanger.

Det va nemlig Norges Bank inni Oslo så va stysste aksjonær i Rosenberg på den tiå, og forsamlingen av samfunnets støtter i Klobben blei enige om å senda Sigval Bergesen d.y. te Oslo. På vegne av et såkalt konsortium – altså ein økonomisk samenslutning – sko Bergesen kjøba aksjemajoriteten ved å overta Norges Bank sine aksjer. La oss sei at de va verdt 1 million kroner. De bolde herrer i Klobben va enige om at Bergesen sko tilby Norges bank 80 % av pålydende, altså 800.000 kroner. Det va det høgaste budet fra gutta boys i Stavanger.

Og de satt nok spente i lokalene i Kleivå då Bergesen kom tebage fra hovedstaden. «Gikk det greit? Ble dere einge? Har vi kjøpt Rosenberg tilbake til Stavanger? Kan vi sprette Champagnen?»

Då svarte Sigval Bergesen d.y.: «Norges Bank godtog ikke vårt bud på 800.000 kroner, og høyere fikk je jo ikke lov å gå. Så je kjøpte aksjene selv for 900.000 kroner. Så nå blir det i familien – det va jo min far Sigval Bergesen d.e. som stiftet Rosenberg.»

Det e mulig at Sigval d.y. ikkje hadde så mange pjoelter i Kleivå itte dette, og uden venner i Klobben kunne han ligasågodt flytta te Oslo. Og det gjorde han.